

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Матеріали
VIII Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 травня 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

Редакційна колегія:

- А. М. Куліш* – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
В. В. Миргород – доктор юридичних наук, доцент;
А. Р. Голоха – студентка третього курсу за спеціальністю 293 «Міжнародне право»;
О. В. Ільченко – кандидат юридичних наук, доцент;
В. В. Сухonos – доктор юридичних наук, професор;
О. С. Бондаренко – доктор юридичних наук, доцент;
В. М. Завгородня – кандидат юридичних наук, доцент;
С. І. Дегтярьов – доктор історичних наук, професор

*Рекомендовано до видання
рішенням вченої ради Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 7 від 21 червня 2024 року)*

Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м Суми, 23–24 травня 2024 року) / редколегія: проф. А. М. Куліш, В. В. Миргород, А. Р. Голоха. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 251 с.

До матеріалів увійшли тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів», що містять результати теоретичних досліджень та окремі питання актуальних проблем щодо реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів. Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

УДК 341-044.247(4:477)(06)

© Сумський державний університет, 2024

© Куліш А. М., Миргород В. В., Голоха А. Р. та ін., 2024

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
СЕКЦІЯ 1	7
ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	7
ПРИЧИНИ ТА ПОШИРЕННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЛЯ ПОВ'ЯЗАНОГО З КОНФЛІКТОМ	7
ДО БІОГРАФІЇ УРЯДОВЦЯ І ПОЕТА МАКСИМА ГАВРИЛЮКА-ВДОВИЧЕНКА	10
РАДЯНСЬКІ УРЯДОВІ ПОСТАНОВИ ПРО ЗАВЕРШЕННЯ СУЦІЛЬНОЇ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ (ПЕРШ. ПОЛ. 1960-х рр.)	13
НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ 1932 РОКУ	16
ДО БІОГРАФІЇ МИКОЛИ БУТОВИЧА – УКРАЇНСЬКОГО ХУДОЖНИКА- ГРАФІКА В ЕМІГРАЦІЇ	19
ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ» ЯК СИСТЕМОЇ КАТЕГОРІЇ	21
США ТА ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ ЛІГИ НАЦІЙ, 1917–1918 РР.	25
СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ ЗА КОДЕКСАМИ ЗАКОНІВ ДАВНЬОЇ МЕСОПОТАМІЇ	30
СЕКЦІЯ 2	36
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	36
МІСЦЕВИЙ РЕФЕРЕНДУМ В УКРАЇНІ:	36
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУДОВИЙ РОЗГЛЯД В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	40
СЕКЦІЯ 3	45
МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	45
РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У ПІДТРИМЦІ ЗАГАЛЬНОГО МИРУ ТА БЕЗПЕКИ	45
СПЕЦИФІКА СПРАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ	48
ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	52
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СУДОВИХ ІНСТИТУЦІЙ У ВСТАНОВЛЕНІ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ВИННИХ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	57
УКРАЇНА–НАТО: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	62
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН	65
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ РОЗЛАДАМИ	70
ЗАКОНОДАВЧЕ СТИМУЛЮВАННЯ ВИРОБНИКІВ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ. НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	76

РОЛЬ ООН В СИСТЕМІ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ	82
АКАДЕМІЧНА СВОБОДА В ЄВРОПІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	85
СЕКЦІЯ 4	89
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО, ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО, АГРАРНЕ ПРАВО	89
СЕКЦІЯ 5	89
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС	89
ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ЗАПОВІТУ ПОДРУЖЖЯ.....	89
СЕКЦІЯ 6	93
СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО.....	93
РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО	93
СЕКЦІЯ 7	97
ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	97
СЕКЦІЯ 8	97
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	97
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ.....	97
ЗМІНИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЗАЙНЯТОСТІ ТА ПРАЦВЕЛАШТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	101
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА.	104
СЕКЦІЯ 9	109
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ	109
ІР-СУД В УКРАЇНІ: ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНЦІЯ..	109
ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	113
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РАД З ПИТАНЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ПРИ ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЯХ	117
ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ : АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ.....	120
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ СТАНДАРТІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	122
ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НЕСПРОМОЖНОСТІ СУДДІ ЗДІЙСНЮВАТИ ПОВНОВАЖЕННЯ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я.	126
ЕПІСТЕМОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СУДОВОЇ ПРАВОТВОРЧОСТІ: ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАННЯ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ	129
ПРАВОВІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СИСТЕМІ ГАРАНТУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ	131

МЕХАНІЗМ СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ.....	136
ЩОДО ОСНОВНИХ ЮРИДИЧНИХ КАТЕГОРІЙ СУТНОСТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ	139
ЩОДО ОСНОВ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СУДОВОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОЦЕСУ	141
ЕТИКА СПІЛКУВАННЯ МЕДІАТОРІВ	144
МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАЦІЇ.....	147
МОБІНГ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	150
ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ	154
ОСНОВНІ ПРАВА ДЕТЕКТИВІВ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	157
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЄСТРАЦІЇ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	161
НАЦІОНАЛЬНА, ДЕРЖАВНА ТА ВІЙСЬКОВА БЕЗПЕКА:	163
СЕКЦІЯ 10	167
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА	167
ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО.....	167
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР	172
ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КОРУПЦІЙНИХ ПРОЯВІВ ПІД ЧАС МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ.....	174
ОБ'ЄКТИВНІ ТА СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ КАТУВАННЯ, ВЧИНЕНОГО.....	176
БОРОТЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	180
ГАРМОНІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ З ПРАВА НОРМАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	184
АРГУМЕНТ НЕЕФЕКТИВНОСТІ ПРОАКТИВНИХ ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЯК СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	187
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	192
НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАПРАВЛЕННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗБРОЇ, ОЗБРОЄННЯ ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ В УКРАЇНУ, РУХ, ПЕРЕМІЩЕННЯ АБО РОЗМІЩЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЧИ ІНШИХ УТВОРЕНИХ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ,	

ВЧИНЕНЕ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ ТА ЙОГО ВІДМЕЖУВАННЯ ВІД ІНШИХ СУМІЖНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	196
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	200
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	207
СЕКЦІЯ 11	212
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ	212
ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДСТАВІ УГОД	212
СПЕЦИФІКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ	214
АНАЛІЗ СОЦМЕРЕЖ ЯК АКТУАЛЬНИЙ МЕТОД РОЗСЛІДУВАННІ ТА ДОКАЗОВУВАННЯ ПРИЧЕТНОСТІ ДО ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	220
СЕКЦІЯ 12	223
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	223
КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ	223
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЩОДО ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ СТВОРЕНИХ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ У ЛАТВІЇ ТА УКРАЇНІ	226
ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АВТОРСЬКИХ ПРАВ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ	231
ПАТЕНТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГАЛУЗІ БІОТЕХНОЛОГІЙ: НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ	235
ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА	239
ОНЛАЙН-МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ЩОДО ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	242
ENHANCING INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS PROTECTION FOR RESEARCHERS AND RESEARCH INSTITUTIONS IN UKRAINE	245

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН

Махітько К. Б.

Студент III курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Денисенко Сергій Іванович

старший викладач, кандидат юридичних наук, доцент

Сумського державного університету

Організація Об'єднаних Націй (ООН) є провідною міжурядовою організацією, яка виступає як основний світовий символ співробітництва та гуманності між країнами. Ідея досягнення глобального миру та гармонійних міжнародних відносин стала головним мотивом створення ООН у 1945 році. У той же час, деякі країни-члени ООН, які формально підтримують гасла миру та безпеки, продовжують вести війни або розпалювати збройні конфлікти. Такий парадокс відображає складність міжнародних відносин, у яких ООН

намагається діяти як регулятор і миротворець. Хоча діяльність ООН є багатовекторною, її основним пріоритетом залишається встановлення та підтримання миру і безпеки в усьому світі. Центральним органом, відповідальним за ці питання, є Рада Безпеки ООН. Рада Безпеки відповідає за впровадження заходів, спрямованих на підтримання миру та безпеки, проте її діяльність не позбавлена проблем і недоліків. Її структура та механізми ухвалення рішень іноді призводять до гальмування процесів або недієвих заходів.

Рада Безпеки ООН – орган, який має чи не найбільшу відповідальність за будь-які дії у рамках реалізації повноважень ООН. Рада Безпеки ООН займає дуже важливе місце на міжнародній арені, адже це єдиний орган, який правомочний ухвалювати рішення про проведення примусових дій із застосуванням миротворчого контингенту збройних сил. ООН забезпечує порядок, який поширює прийняті рішення Радою Безпеки ООН навіть на ті країни, які не є його учасниками. Рішення Ради Безпеки не підлягають жодному оскарженню, що додатково підкреслюють їх юридичну обов'язковість [1].

На нашу думку, сьогодні дві найбільші реформи, які потребує Рада Безпеки – збільшення складу, а також повна модернізація права «вето».

По-перше, основним предметом для дискусій уже понад десять років залишається кількісний склад Ради Безпеки ООН. Останній раз кількість членів ООН була збільшена у 1965. Склад Ради Безпеки містить: непостійних членів 5 – від Африки та Азії, 2 – від Латинської Америки, 1 – від Східної Європи, 2 – від західної Європи та інших держав; постійних членів всього п'ять – Велика Британія, Китай, Росія, США, Франція [2]. Ми вважаємо, що непостійне членство взагалі не може існувати у рамках діяльної Ради Безпеки ООН. Через те, що на цей орган покладені важливі рішення «тимчасове» членство є неприйнятним. Тобто, при деяких важливих рішеннях країна бере участь, проходить два роки і все змінюється. Можливим рішенням, є участь представників кожної розвинутої країни та країни, що розвивається без права вето у Раді Безпеці.

Понад 50 держав-членів Організації Об'єднаних Націй ніколи не були членами Ради. Держава, яка є членом Організації Об'єднаних Націй, але не є членом Ради Безпеки, може брати участь, без права голосу, в обговореннях, коли Рада вважає, що питання, що розглядається, зачіпає інтереси цієї держави. Як члени Організації Об'єднаних Націй, так і не є її членами суб'єкти, якщо вони є сторонами спору, що розглядається Радою, можуть бути запрошені взяти участь, без права голосу, у дискусіях Ради; Рада визначає умови участі тієї чи іншої держави, яка не є її членом.

29 травня 1948 року, замість застосування дій за ст. 42 Статуту ООН, Рада Безпеки прийняла Резолюцію 50, за якою було створено спеціальну групу воєнних спостерігачів під назвою Організація Об'єднаних Націй для спостереження за виконанням умов перемир'я

(UNTSO). До її складу входило 648 військових та цивільних спостерігачів; вона виконувала різноманітні завдання, які пізніше стали типовими для місії спостереження або підтримання миру: контроль за дотриманням угоди про припинення вогню і встановлених кордонів, установлення демілітаризованих зон та нагляд за ними, передача військовополонених, тощо. Резолюція 50 1948 р. Ради Безпеки ООН створила прецедент, який став основою для проведення операцій ООН із підтримання миру в майбутньому, що і вважається точкою відліку історії цього вкрай важливого і необхідного виду діяльності ООН.

Арена постійних членів Ради Європи – це визнання їхньої економічної успішності та світового сприйняття, як сильної країни. Проте, за цим також стоїть продумана дипломатична гра, яка вимагає у складі постійних членів тільки «вигідного для всіх країн» кандидата. На нашу думку, тільки голосування всіх країн у змозі вирішити це питання. Вже досить добрим результатом є те, що всі розуміють необхідність розширювати кількість постійних членів. Від 1945 року багато, що змінилось, країни економічно зросли, деякі з них вже готові стати постійними членами Ради Європи ООН, проте тільки справедливе голосування у змозі вибрати дійсно сильного кандидата.

Другим проблемним питанням, яке потрібно висвітлити, це право «вето» у Раді Безпеки ООН. Право «вето» одного з постійних її членів – Росії є болючим питанням для України. Резолюцію Ради Безпеки ООН у березні 2014, яка визнавала референдум у Криму недійсним підтримало 13 країн з 15, не складно зрозуміти, що країна, яка використала право «вето» — Росія, (Китай утримався). Резолюція 21 січня 2015 року Ради Безпеки ООН про теракт у Маріуполі Росією також була неприйнята, по тій самій причині. У дипломатії також використовується приховане «вето». Для цього варто лише усно заявити про те, що на те чи інше рішення країна накладе «вето». Саме так і вчинила Росія, коли висловлювала думку про відправлення миротворців ООН на Донбас. Коли всі розуміють, що те чи інше рішення все одно не буде прийняте – його або взагалі не виносять на голосування, або змінюють текст [3].

На даний час виділяють три основних напрямки вирішення даної проблеми. Перший підхід полягає у скасуванні права вето взагалі, друга на частковому збільшенні держав, які володіють таким правом, третя на частковому обмеженні [4]. Однією з країн яка підтримує цю пропозицію є Мексика. Її представник наголосив на тому, що в Раді Безпеки не повинно бути членів першого і другого розрядів. З його точки зору, у засіданнях Ради Безпеки всі повинні брати участь на рівних засадах. Крім того, він наголосив, що не варто проводити реформи за рахунок розширення застарілих привілеїв Ради Безпеки таких, як статус постійного членства чи право вето, слід проводити реформу з метою більшого представництва і географічного балансу в Раді Безпеки [5].

З іншої точки зору слід дотримуватись двох теорій. Відповідно до першої: повинно бути створені нові члени та нові постійні місця; друга ж теорія говорить, що треба створити нову категорію, на півпостійних членів РБ ООН, це будуть впливові країни, котрі обиратимуться на довший термін, ніж два роки та матимуть можливість відразу ж переобиратись. Але на жаль, ця процедура може тривати протягом багатьох років, а компроміс повинен бути досягнутий найближчим часом. Отже, повинна має мати місце і третя точка зору, часткове обмеження права вето, яка є більш сприйнятливою та більш реалістичною. Саме її висунула Франція ще у 2013 році, але активізація її обговорення відбулась дещо пізніше. Заступник офіційного представника МЗС Франції Олександр Жоржині заявив: «Ініціатива Франції з регулювання вето у випадках масових звірств знайшла широкий відгук в Організації Об'єднаних Націй і міжнародному співтоваристві. Майже сорок країн офіційно висловили свою підтримку в рамках останнього засідання ООН і багато інших проявляють інтерес» [4].

Відсутня єдина точка зору і щодо права вето. Так, західні країни виступили за незначне збільшення кількості постійних членів (два — ФРН і Японія) і за збереження права вето. Більшість країн, що розвиваються, висловилися за широке представництво у складі постійних членів усіх регіонів світу і обмеження чи ліквідацію права вето. Конкретні пропозиції, що опинилися в центрі обговорення, зводилися до наступного: збільшити кількість постійних членів на п'ять (ФРН, Японія і три країни від Азії, Африки і Латинської Америки); збільшити склад Ради Безпеки на п'ять постійних і чотири непостійних члени від регіонів; ввести до складу Ради Безпеки п'ять постійних членів без права вето; статус постійних членів мають отримати не окремі країни, а регіональні організації (ЄС, ОАЄ, ОАД та ін.); статус постійних членів країни від Азії, Африки і Латинської Америки повинні отримувати на ротаційній основі [6].

Ми вважаємо, що реформування права «вето» необхідне. Через особливості його використання, як на прикладі ситуації України та Росії, коли учасниця блокує всі можливі шляхи вирішення. Необхідно або взагалі виключити це право зі списку повноважень, або розширити кількісний склад учасників, які його мають, або надати право «вето» тільки в деяких сферах, або надавати можливість його використовувати декілька разів у рік і найважливіше запровадити неможливість його використання учасникам, щодо питання збройного конфлікту, учасником якого вона є.

Через те, що механізм права «вето» є недосконалим та не модернізованим найсильніша міжнародна організація ООН, не може допомогти Україні у вирішенні збройного конфлікту.

На сьогоднішній день, можливості вирішити це питання не має. Відповідно до Статуту ООН, а саме статті 108: для ухвалення такого рішення необхідна не тільки згода двох третин членів Генеральної Асамблеї ООН, але й його ратифікація всіма постійними членами Ради Безпеки ООН, включно із Російською Федерацією [3].

Вважаємо за потрібне висвітлити проблему, яка була оприлюднена в листопаді 2006 р. Доповідь «Більш ефективна ООН для XXI століття» Групи високого рівня із загроз викликів та змін, яка працювала під керівництвом прем'єр-міністрів Норвегії, Мозамбіку та Пакистану. Ця група протягом дев'яти місяців своєї роботи провела ґрунтовний аналіз усіх сфер діяльності ООН та дійшла наступних висновків: - Рада Безпеки в майбутньому повинна бути більш ініціативною. Для цього ті, хто вносить найвагоміший фінансовий, військовий і дипломатичний внесок в Організацію, мають брати активнішу участь у прийнятті рішень Радою, а ті, хто приймає рішення в Раді, повинні вносити більший внесок в Організацію. Рада Безпеки потребує більшої авторитетності, легітимності та представництва, аби робити те, що ми від неї вимагаємо. - Рада Безпеки не використовує повною мірою потенційні переваги роботи з регіональними та субрегіональними організаціями [7].

Отже, Рада Безпеки ООН є центральним органом для підтримання миру та безпеки у світі, але його ефективність часто ставиться під питання через різні структурні та процедурні проблеми. Хоча Рада Безпеки володіє значними повноваженнями, включаючи можливість впровадження економічних санкцій і участь у військових операціях, її склад і механізм ухвалення рішень можуть обмежувати ефективність. Надання права вето постійним членам призводить до ситуацій, коли одні країни можуть блокувати рішення, навіть якщо це суперечить глобальним інтересам миру і безпеки. Така практика підриває здатність Ради Безпеки швидко реагувати на збройні конфлікти та інші критичні ситуації.

Одним з головних викликів для Ради Безпеки є її реформа, яка може включати збільшення кількості постійних членів і модернізацію права вето. Збільшення числа постійних членів відобразатиме зміни в економічному та політичному ландшафті світу з часу створення ООН у 1945 році. Водночас, модернізація права вето може полягати у встановленні обмежень на його використання, особливо для країн, що перебувають у стані війни або мають агресивну зовнішню політику. Це дозволить зменшити можливості для блокування важливих рішень і забезпечить більш справедливую систему ухвалення рішень.

На сьогоднішній день реформа Ради Безпеки є ключовим кроком для підвищення ефективності ООН у забезпеченні миру та безпеки. Важливість цієї реформи полягає в тому, що вона допоможе Раді Безпеки краще виконувати свої основні функції, а саме: запобігання війнам, зменшення жорстокості у міжнародних відносинах та забезпечення стійкого контролю над

глобальною ситуацією. Це також сприятиме більшому впливу ООН на міжнародній арені та зміцненню її ролі як гаранта миру та безпеки у світі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Грицина К.В. Реформа права вето в Раді Безпеки Організації об'єднаних націй. С.101-104. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/9751/1/Gricina.pdf> (дата звернення: 07.05.2024)

2. Мельник О. Діяльність Ради Безпеки ООН із збереження миру на міжнародній арені: українське питання. *Геополітика України: історія і сучасність*. №2. 2017. С. 47 - 56.

3. Проблеми реформування ООН. URL: <http://kimo.univ.kiev.ua/MOrg/28.htm> (дата звернення: 07.05.2024 р.)

4. Укрформ інтерв'ю заступника офіційного представника МЗС Франції Олександр Жоржині. URL: http://www.ukrinform.ua/rus/news/uge_pochti_40_stran_soglashayutsya_s_otkazom_ot_prava_veto_v_oon_1775835 (дата звернення: 07.05.2024 р.)

5. Губань Радім. Проблеми реорганізації проектів Організації Об'єднаних Націй URL: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2803> (дата звернення: 07.05.2024 р.)

6. Грачова В.В. Роль Ради Безпеки ООН та Генеральної Асамблеї ООН у забезпеченні міжнародно-правового регулювання боротьби з тероризмом. *Часопис Київського університету права*. № 4.2013. С. 359-362.

7. Гавриленко І. Підходи до реформування Ради Безпеки ООН. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 96(2). С. 100-102.